

Handboek G1000

Filosofie en Methodologie
van het
Burgerberaad G1000

*met zorg ontwikkeld tijdens
28 Burgertoppen
sinds 2014*

Harm van Dijk - G1000.nu

Amersfoort maart 2020

Versie 1

Voorwoord

11 november 2011, ik herinner het me die dag nog steeds alsof het gisteren was. Ik zag op televisie een verslag over de G1000 België en mijn mond viel open! Dat 1.000 mensen bij elkaar kwamen om elkaar verhalen van over hun leven te vertellen, over wat zij belangrijk vonden voor zichzelf en voor België en dat zij zo een gemeenschappelijke basis formuleerden, ik was helemaal enthousiast! Opgewonden over het idee dat we zo onze democratie zouden kunnen verbeteren. De toekomst van ons land niet overlaten aan lobbyisten en technocraten, maar als burger ons lot in eigen handen nemen en beslissen waar wij vinden dat het met onze gemeenschap, ons land naar toe moet.

Inmiddels is de G1000, met dank aan het idee van loting van de oude Grieken, het vertellen van verhalen uit de Indiaanse traditie in Amerika, de principes van geweldloze communicatie uit de boeddhistische traditie in Azië en Ubuntu – met de gehele gemeenschap besluiten nemen – uit de Afrikaanse cultuur, een volwassen procedure geworden voor gezamenlijke democratische besluitvorming in grote groepen en in gemeenschappen.

Het heeft even geduurd voordat alles op zijn plaats viel, maar na 28 Burgertoppen, met hulp van meer dan 10.000 deelnemers, talloze vrijwilligers en vele toegewijde supporters zijn we erin geslaagd een praktisch instrument te ontwikkelen, waarvan we hopen dat het een nieuwe traditie wordt, in Nederland en daarbuiten.

We realiseren hoe belangrijk het is om onze ervaringen en onze werkwijze te delen. Vandaar dit Handboek. Geen statisch document, maar een praktische gids waar we aan blijven werken, waar we telkens onze nieuwste ervaringen en de documenten aan toe willen voegen die we tijdens het G1000-proces gebruiken. Gebruik dit materiaal gerust in jouw eigen praktijk. En als je gegrepen wordt door de magie van de G1000 en je ook wilt committeren aan de principes ervan, neem dan contact met ons op. Wellicht kunnen we samenwerken!

Harm van Dijk

Inhoudsopgave

1	INLEIDING EN SAMENVATTING	4
2	G1000	6
3	FILOSOFIE	7
4	COALITIE	8
5	WERVING	9
6	COMMUNICATIE	10
7	PROGRAMMA BURGERTOP	11
8	PROGRAMMA BURGERFORUM	14
9	PROGRAMMA BURGERRAAD	16
10	MONITOR / KLANBORDGROEP	18

1 INLEIDING EN SAMENVATTING

Het nu volgende document laat je kennismaken met de filosofie waarop Burgerberaad G1000 is gebaseerd, de waarden die we koesteren en de manier waarop wij ze in werkprocedures hebben vertaald. We hebben daarbij gezocht naar procedures die écht leiden tot implementatie van de uitkomsten. Dat is helemaal niet zo vanzelfsprekend als wij eerst wel dachten. Dat is wel één van de belangrijkste zaken die we de afgelopen jaren hebben geleerd.

Samenvatting

Met een G1000 willen wij een brug slaan tussen burger en overheid. Een Burgerberaad G1000 is bedoeld als verrijking van de democratie door middel van loting en dialoog. Het initiatief voor de Burgerberaad G1000 kan worden genomen door een groep burgers, door de overheid of door individuele organisaties. Het is belangrijk dat initiatiefnemers voorafgaand aan een G1000 partners benaderen om een coalitie mee te vormen. Het is van belang dat in ieder geval de overheid als partner deelneemt, om er zeker van te zijn dat de resultaten blijvend zijn. De partners verbinden zich door middel van een partnerovereenkomst aan de uitkomsten van de G1000 en aan het ontwerp van het proces: zij garanderen de onafhankelijkheid ervan. De coalitie van partners wordt gevormd voorafgaand aan de feitelijke organisatie van de G1000.

De **Burgertop** biedt gelegenheid voor een goed gesprek van de deelnemers en levert een veelheid aan ideeën en voorstellen. Tijdens de Burgertop komen 1.000 deelnemers: inwoners, eigenaren/directeuren van bedrijven en organisaties, ambtenaren, politici en bestuurders samen voor een dag van dialoog. De bewoners en de eigenaren/directeuren worden geloot uit de Basisregistratie Personen (BRP) en het Handelsregister. Zij worden persoonlijk uitgenodigd om deel te nemen. De overheid wordt verzocht een delegatie van politici, ambtenaren en bestuurders te sturen.

Na 3 weken komt circa 50% van de deelnemers weer bij elkaar om de ideeën van de Burgertop verder uit te werken en te vertalen in concrete voorstellen in het **Burgerforum**. Dit gebeurt in kleinere groepen die samenwerken in zogenaamde Werkplaatsen en begeleid worden door facilitators en schrijvers. De groepen kunnen een beroep doen op experts, ervaringsdeskundigen en allerlei andere vormen van ondersteuning en zelf op pad gaan om materiaal te verzamelen. Het Burgerforum kan centraal op één plek worden georganiseerd, maar kan ook in afzonderlijke processen in afzonderlijke regio's of provincies worden georganiseerd.

Voorstellen worden tijdens de **Burgerraad** openbaar gepresenteerd en besproken met aparte panels. Op deze manier kunnen deelnemers kennisnemen van de voorstellen. De Burgerraad is weer een centraal georganiseerde bijeenkomst, net als de Burgertop. Tijdens de officiële zitting van de Burgerraad stemmen de leden van de Burgerraad, bestaande uit deelnemers aan de Burgertop, over de voorstellen. Elk voorstel dat met een meerderheid wordt aangenomen, maakt deel uit van het Burgerbesluit. Dit Burgerbesluit wordt vervolgens overhandigd aan de voorzitter van de Gemeenteraad/de Kamervoorzitter met het verzoek dit uit te voeren.

Om ervoor te zorgen dat het Burgerbesluit ook echt in beleid vertaald wordt, benoemen de deelnemers van de Burgerraad een Monitor/Klankbordgroep. Zij treden na afloop van de G1000 op als gesprekspartner voor derden en zijn te raadplegen over de interpretatie van het Burgerbesluit.

Om steun te krijgen voor dit project, voor deelname en voor de uitkomsten wordt op alle relevante plaatsen een G1000-café georganiseerd: met bestuurders en politici, met ambtenaren, met eigenaren/directeuren van bedrijven en sleutelfiguren en met bewoners.

Voordat de G1000 start, wordt er een coalitie gevormd met de overheid en organisaties/bedrijven. De leden van de coalitie, de partners, zijn in ieder geval alle gemeenten en eventueel de provincie. En zoveel mogelijk bedrijven en maatschappelijke organisaties.

Partners hebben zich eerder aangesloten bij de coalitie van organisaties die de G1000 mogelijk maken. Ze hebben zich volledig gecommitteerd aan de principes en de uitkomst, het Burgerbesluit, wat inhoudt dat zij zich publiekelijk zullen verantwoorden als ze één of meer onderdelen van het Burgerbesluit niet uitvoeren.

In totaal duurt het proces van de G1000 ongeveer 3 maanden. Dat is vanaf de Burgertop tot aan de vaststelling van het burgerbesluit. Met de voorbereiding en vorming van de coalitie erbij is de doorlooptijd ca. 6 maanden.

De kosten van een Burgerberaad G1000 zijn afhankelijk van grootte en ambitie van de organisatoren en variëren

tussen circa € 25.000,- en € 250.000,-. De opzet kent een aantal keuzen die de kosten direct beïnvloeden. De organisatie van een G1000 wordt gedaan door een speciaal daarvoor in het leven geroepen projectteam. Dit team wordt begeleid en gecoacht door G1000.nu tijdens de uitvoering van het project. G1000.nu waakt over de kwaliteit en onafhankelijkheid van het proces, produceert en modereert het programma en biedt coaching, training en peer-review. G1000.nu helpt bij het vormen van de coalitie.

2 G1000

De G1000 is een verrijking van de democratie met loting en dialoog. De gebruikte methodiek is een uitwerking van de cocreatie-benadering voor grote groepen deelnemers (tot 1000 deelnemers) en ingericht om de gemeenschap (inwoners, werkgevers) directe invloed op de beleids- en besluitvorming van de overheid te geven. G1000.nu is een burgerinitiatief, wat met besluitvorming gebaseerd op dialoog een brug wil slaan tussen de wereld van de burgers en de wereld van de overheid en organisaties.

In de afgelopen 5 jaar zijn op 26 plaatsen G1000-burgertoppen georganiseerd. De inzet van een G1000 was meteen succesvol bij het enthousiasmeren en activeren van burgerdeelnemers. De impact op de overheid heeft zich stap voor stap ontwikkeld tot het niveau wat nu bereikt is, door beetje bij beetje te sleutelen aan de aanpak. Daarvoor zijn de Burgertoppen geëvalueerd met deelnemers en wetenschappers van verschillende universiteiten. Op basis van de bevindingen uit deze evaluaties zijn aanpassingen doorgevoerd die de impact op de beleidswereld vergrootten en de beleving van de deelnemers verbeterden. De effectiviteit, de onafhankelijkheid en betrouwbaarheid van de G1000 staan centraal, zowel gezien vanuit het perspectief van de burger als vanuit de overheid.

De ambitie bij de uitwerking van een G1000 is dat het traject leidt tot een breed gedragen plan voor het onderwerp. En daarnaast voor het realiseren van maximale betrokkenheid bij de uitvoering van dit plan door activering en zelforganisatie van inwoners, overheden, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

Op hoofdlijnen ziet de G1000 er als volgt uit:

1. De Burgertop, waar deelnemers met behulp van dialoog de agenda bepalen en oplossingsrichtingen in kaart brengen;
2. Het Burgerforum, waar in een aantal opvolgende werkateliers de voorgestelde oplossingsrichtingen uitgewerkt worden tot concrete (beleids-)voorstellen, met behulp van inspiratoren en experts van buitenaf en met begeleiding van vertegenwoordigers van de betrokken gemeenten en de provincie;
3. De Burgerraad, waar de uitgewerkte voorstellen uit het Burgerforum gepresenteerd en in stemming gebracht en aangenomen of afgewezen worden. De door de Burgerraad bij meerderheid van stemmen aangenomen voorstellen vormen samen het Burgerbesluit;
4. Monitor/Klankbordgroep, een groep deelnemers die op vrijwillige basis namens de Burgerraad de opvolging van het Burgerbesluit bewaakt en als klankbordgroep voor de overheden en organisaties optreedt bij de vertaling van het Burgerbesluit in concreet beleid.

3 FILOSOFIE

Voor de succesvolle toepassing van co-creatie bij beleids- en planvorming gelden een aantal voorwaarden. Hoe beter aan deze voorwaarden voldaan wordt, hoe krachtiger het draagvlak voor het resultaat zal zijn en hoe omvangrijker de opbrengst. Vandaar dat deze leidend zijn bij het ontwerp van een G1000:

Deelnemers leiden zichzelf

De autonomie van de deelnemers staat centraal en wordt gerespecteerd. Deelnemers bepalen zelf de agenda, zij kiezen zelf de onderwerpen waarover zij willen spreken, bepalen zelf waaraan zij een bijdrage willen leveren en kiezen zelf welke zaken zij het belangrijkste vinden. Omdat alle keuzes door de deelnemers zelf gemaakt worden, ontwikkelt zich gedurende de dag een krachtig eigenaarschap van de resultaten.

Deelnemers zijn gelijkwaardig

Elke stem telt even zwaar, ongeacht rol, positie, herkomst, et cetera. Binnen de G1000 zijn wij allen burgers met een gelijke stem. Wij onderscheiden ons door onze herkomst en onze rol, waardoor wij elk een eigen en unieke bijdrage aan de dialoog kunnen brengen. Maar die herkomst of rol is nooit een reden om meer gewicht aan een afzonderlijke stem toe te kennen.

Dialoog

Als in 'zoektocht naar overeenstemming'. Deelnemers spreken elkaar in steeds wisselende samenstellingen. Daarbij staat de zoektocht naar gemeenschappelijkheid centraal. Die wordt als basis genomen voor elke vervolgstap. We hanteren de volgende spelregels voor dialoog:

- Luister naar elkaar
- Vermijd discussie
- Je hoeft het niet met elkaar eens te worden
- Maak ruimte voor de ander

Diversiteit

Met behulp van loting wordt een zo groot mogelijke diversiteit van deelnemers uitgenodigd. 10.000 inwoners (vanaf 16 jaar) worden geloot uit de BRP van de deelnemende gemeenten en ontvangen een uitnodiging. Bij overaanmelding wordt een 2e keer geloot, waarbij we corrigeren voor demografische kenmerken, herkomst en rol. Werkgevers, politici en bestuurders worden op naam uitgenodigd. Ambtenaren kunnen zichzelf aanmelden, net als vrijdenkers: een inwoner die niet is ingeloot maar zichzelf aanmeldt. Voor al deze groepen geldt dat bij overintekening geloot wordt.

Samen

Het hele systeem in de zaal. Dit betekent in het geval van een gemeente de volgende groepen, als een reële afspiegeling van de gemeenschap:

- 60% Inwoners
- 10% Werkgevers/professionals
- 10% Ambtenaren
- 10% Politici
- 10% Vrijdenkers

's Middags werken we in groepen van 8 personen. Met bovenstaande aantallen zitten aan elke tafel 5 inwoners, 1 werkgever/professional, 1 ambtenaar of politicus, 1 vrijdenker. Een mini-afdruk van de gemeenschap.

Transparantie

Alle keuzes tijdens de dag komen op een begrijpelijke manier tot stand, zijn traceerbaar en verifieerbaar voor iedereen in de zaal.

Veiligheid

Er zijn duidelijke spelregels, die ook daadwerkelijk bewaakt worden. Het is voor alle deelnemers veilig om deel te nemen aan de dialoog en het keuzeprocess. Een onafhankelijk moderator zorgt voor borging van de afspraken en de spelregels. Het programma wordt opgevolgd zoals afgesproken. Als hiervan wordt afgeweken, dan gebeurt dit in samenspraak met de deelnemers. We zijn op tijd klaar.

4 COALITIE

Het succes van een G1000 bestaat uit een breed gedragen resultaat en uit een concrete vertaling ervan in de beleidsplannen van de verantwoordelijken: gemeenten, provincie, maatschappelijke organisaties en bedrijven. Om ervoor te zorgen dat dit ook echt gebeurt is het noodzakelijk om, voor de G1000 van start gaat, een coalitie te vormen van de partijen die moeten zorgen voor de opvolging. Een coalitie die zich bij voorbaat achter het resultaat van de G1000 schaart en zich committeert om dat resultaat ook echt uit te voeren, of als dat om één of andere reden niet kan, publiekelijk verantwoording af te leggen over wat niet in uitvoering genomen wordt.

De coalitie wordt bekrachtigd met een partnerovereenkomst. In deze overeenkomst komen G1000.nu en de deelnemende organisaties in elk geval het volgende overeen:

- De partners committeren zich volledig aan de uitgangspunten van de G1000;
- De onafhankelijkheid van de G1000 wordt gegarandeerd;
- De partners verantwoorden publiekelijk hoe zij met de resultaten omgaan;
- De G1000 wordt onder eigen vlag georganiseerd en los van de overheid gepositioneerd;
- De partners leveren menskracht ten behoeve van de organisatie, de begeleiding en de opvolging;
- G1000.nu levert het concept, begeleidt en superviseert het projectteam bij de uitvoering, modereert en produceert de bijeenkomsten en begeleidt het vervolgtraject.

Om dit partnerschap te realiseren, wordt in elk van de deelnemende gemeenten een G1000café gehouden voor politiek, ambtenaren, bestuur, ondernemers en maatschappelijke organisaties, om op die manier draagvlak te verwerven voor het aangaan van een commitment. Na dit G1000café worden de gemeente en de aanwezige organisaties uitgenodigd partner te worden en om concreet medewerking te verlenen bij de voorbereiding, de uitvoering en de opvolging van de G1000 en deze medewerking ook naar hun personeel te vertalen.

Zodra de partnerovereenkomst door alle partijen is ondertekent, kan de voorbereiding voor de G1000 echt van start met de zogenoemde 'Project Kick-off'. Tijdens de Project Kick-off wordt de datum voor de G1000 vastgesteld en krijgen de (vertegenwoordigers van) de partners een briefing over de te volgen aanpak en hun rol daarbij. Vanuit de partners wordt een stuurgroep en een projectgroep ingesteld. De projectgroep neemt de feitelijke organisatie op zich, onder supervisie van G1000.nu. De stuurgroep van partners treedt als gesprekspartner van G1000.nu op over kaders en knelpunten. Er worden praktische afspraken gemaakt over de vertaling van acties naar het lokale niveau.

5 WERVING

Om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk genodigden zich aanmelden, is vooraf een campagne onder inwoners noodzakelijk. Als de ontvanger van een uitnodiging al weet wat de bedoeling is als de brief op de mat valt, is de respons hoger. Deelnemers worden zoveel mogelijk op naam uitgenodigd, nadat zij zijn ingeloot vanuit een bestand. Zij ontvangen een brief met daarin een code. Met deze code kunnen zij zich op de website van de G1000 registreren als deelnemers.

Het G1000café wat voorafgaand aan de ondertekening van de partnerovereenkomst in de gemeente is gehouden, heeft voor een eerste golf van publiciteit gezorgd, net als het ondertekenen zelf. In de week dat de brief op de deurmat valt komt het erop aan te zorgen voor voldoende publiciteit rond het verzenden van de brieven. Om aanmelding verder te stimuleren wordt in de weken direct aansluitend aan het verzenden van de brieven opnieuw een aantal G1000-café's georganiseerd, nu voor inwoners.

Wanneer de G1000 een groter geografisch gebied betreft wordt alle uitgenodigde inwoners de mogelijkheid geboden om zich samen met iemand uit de eigen omgeving aan te melden. Om de diversiteit te vergroten kan daarnaast nog overwogen worden om een dagvergoeding aan te bieden voor deelname aan de Burgertop en de Burgerraad. Dit werkt voor een deel van de inwoners stimulerend om zich in te schrijven.

De loting van inwoners vindt plaats uit de BRP van de betreffende gemeente. De gemeente verzendt de uitnodigingen, met een aanbeveling van de burgemeester en toelichting waarom er gebruik is gemaakt van de gegevens uit de BRP.

Na sluiting van de inschrijving worden de inschrijvingen vergeleken met het gewenste aantal deelnemers per categorie. Waar nodig vindt een tweede loting plaats, waarbij doorgeselecteerd wordt op de gewenste diversiteit in die categorie. Na de tweede loting zijn alle aanmeldingen definitief en worden deze bevestigd. De campagne voor de aanmelding wordt dan beëindigd.

6 COMMUNICATIE

De communicatie richt zich op 3 groepen, elk met een eigen infrastructuur en communicatiemiddelen:

1. Partners
2. Deelnemers
3. Inwoners

Partners

De communicatie met de partners is erop gericht om hen aangesloten te houden bij het proces, hen voor te bereiden op de stappen die tijdens het proces gezet worden, hen tijdig op de hoogte te houden van eventuele inzet die van hen verwacht wordt en hen te informeren over de resultaten van het proces.

Deelnemers

De communicatie met de deelnemers over het proces en wat van hen verwacht wordt vindt plaats met behulp van nieuwsbrieven. Na elke bijeenkomst wordt een nieuwsbrief rondgestuurd met een verslag van die bijeenkomst en een briefing voor de volgende.

Het G1000café in de gemeenten is een belangrijk hulpmiddel in de ondersteuning van de communicatie. Tijdens het café is persoonlijk contact met de organisatie mogelijk. Plaatsgenoten kunnen kennis maken met elkaar en kunnen besluiten om samen op te trekken, zowel tijdens de bijeenkomsten als bij het opvolgen van de resultaten.

Om de deelnemerscommunicatie onderling te ondersteunen wordt een netwerkapplicatie aan de deelnemers beschikbaar gesteld. Bovendien kunnen deelnemers voor communicatie binnen de werkplaatsen gebruik maken van het internetforum wat ingericht wordt voor uitwisseling met de rest van de gemeenschap.

Inwoners

Tijdens het Burgerforum is het nuttig en belangrijk om een zo groot mogelijk deel van de inwoners die niet deelnemen aan de G1000 te bereiken met de ideeën waaraan gewerkt wordt. Daarvoor is het nuttig om een internetforum in te richten, wat de mogelijkheid biedt aan de deelnemers - die op dat moment groepsgewijs samenwerken in themawerkplaatsen - om ideeën en voorstellen voor commentaar voor te leggen aan de gemeenschap. En om inwoners de mogelijkheid te bieden om hun ideeën aan de betreffende werkplaats mee te geven.

Middelen

Voor de communicatie wordt hoofdzakelijk gebruik gemaakt van digitale middelen, zoals nieuwsbrieven en het internetforum. Voor de communicatie via deze middelen en daarbuiten is het van belang beeldmateriaal en schriftelijke verslagen van alle bijeenkomsten te maken. Idealiter wordt van dit project een film/videoverslag gemaakt.

7 PROGRAMMA BURGERTOP

Het Burgercafé

De Burgertop begint met een gesprek aan een cafétafel met 4 deelnemers. Voor 1000 deelnemers staan in de zaal 250 cafétafels opgesteld. De deelnemers aan tafel kennen elkaar niet en hebben verschillende rollen en een verschillende herkomst. Zij dragen allen een badge met daarop een kleurcode voor hun rol (buiten de zaal) en een kleurcode voor hun geografische herkomst. De diversiteit aan tafel kunnen zij zelf regelen, door met verschillende kleurcombinaties aan tafel te gaan zitten.

Het gesprek bestaat uit 3 rondes van elk 20 minuten. De start van het gesprek bestaat uit een vraag die door de moderator aangereikt wordt. Na afsluiting van elke ronde zoeken de deelnemers een andere tafel met andere gesprekspartners. Na 3 rondes heeft elke deelnemers op die manier 9 andere deelnemers gesproken.

Aan het einde van elke ronde vraagt de moderator de deelnemers om met behulp van een speciale app op de smartphone een woord naar het grote scherm te sturen. Dit woord geeft weer wat de deelnemer heeft geraakt tijdens het gesprek van 20 minuten, wat is blijven hangen. Op het grote scherm vormen de woorden van alle deelnemers samen een woordwolk, een zogenaemde 'wordle'.

Agenda vaststellen

Het tweede programmaonderdeel van de Burgertop is het vaststellen van de agenda voor de rest van de dag. Daarvoor wordt op het grote scherm een samenvattende 'wordle' getoond met de uitkomsten van alle 3 de gespreksrondes van het café. De woorden die het vaakst door deelnemers gekozen zijn, worden het grootst getoond.

De aanname is dat die daarmee door de zaal het belangrijkste gevonden worden. De moderator legt die vraag aan de zaal voor, die daar over het algemeen in mee gaat. Zo worden de eerste 4-6 agenda-onderwerpen gevonden. Over de volgende agendaonderwerpen ontstaat meestal een gesprek met de zaal, waarbij op suggestie van de zaal door het samenvoegen van verschillende woorden nieuwe 'grote woorden' ontstaan die aan de agenda toegevoegd kunnen worden.

Het uiteindelijk aantal agendapunten wordt bepaald door de animo en urgentie van de zaal bij de onderwerpen. Soms zijn we na 6 onderwerpen wel klaar, soms wil de zaal 12 tot 14 verschillende onderwerpen uitwerken. Pas als de hele zaal akkoord is met de agenda, gaan we door naar het volgende programmaonderdeel.

Peiling

Voordat iedereen naar huis gaat, willen we graag weten waaraan gewerkt is en hoe de ideeën vallen bij de deelnemers. Daarom hebben we de peiling bedacht. De deelnemers hebben bij binnenkomst een badge gekregen met daarin een RFID-chip. De chip wordt ten behoeve van de peiling voorzien van 4 stemmen. Die kunnen naar eigen inzicht uitgebracht worden op de presentaties op de schermen. Om het mogelijk te maken om alle presentaties goed te bekijken, wordt voorafgaand aan de peiling de zaal eerst leeggeruimd op de Tv-schermen na. Nadat dit gedaan is, kunnen de deelnemers vrij langs de schermen wandelen en hun stem uitbrengen door de RFID-chip langs de RFID-lezer onderaan het Tv-scherm te halen. 125 presentaties is te veel om in korte tijd te beoordelen, dus adviseren wij de deelnemers om maximaal 10 presentaties te bekijken en daaruit een keuze te maken. Als alle deelnemers dat doen, dan ontstaat vanzelf een normaalverdeling met een duidelijk beeld van de preferenties van de deelnemers.

Als iedereen zijn/haar stemmen uitgebracht heeft (na ca. 20 minuten) wordt de einduitslag op grote schermen getoond. Om dit moment wat gewicht te geven, wordt de Top 3 uitgenodigd om even naar voren te komen en nog een korte toelichting te geven. Daarmee wordt de peiling afgerond.

Aanmelding vervolg

De deelnemers wordt gevraagd om zich aan te melden voor het vervolg, het Burgerforum. Daarbij worden het aantal bijeenkomsten, data, locatie en aanvangstijd getoond, zodat zij weten waar zij zich aan committeren. 50-60% van de deelnemers besluit ter plekke om dat te doen. De aanmelding gebeurt door bij het verlaten van de zaal de badge langs een RFID-lezer te halen, voor deze weer ingeleverd wordt. Daarmee wordt de Burgertop afgesloten.

8 PROGRAMMA BURGERFORUM

Het Burgerforum bestaat uit een 4-tal avondbijeenkomsten. Tijdens de bijeenkomsten wordt in de zaal groepsgewijs, in zogenoemde werkplaatsen, gewerkt aan de uitwerking van voorstellen voor de Burgerraad. De werkplaatsen worden op de eerste avond van het Burgerforum gevormd en houden zich elk met een eigen thema bezig.

Aan het Burgerforum wordt door ca. 2/3 deel van de aanmelders daadwerkelijk deelgenomen. Hebben zich 50% van de 1000 deelnemers aan de Burgertop aangemeld voor het vervolg, dan kunnen we op de eerste avond van het Burgerforum dus ca. 375 deelnemers verwachten. Na de kennismaking met de werkwijze van het Burgerforum valt een deel (10-20%) van de deelnemers af. Er blijft dan een harde kern over, die het proces tot de Burgerraad blijft volgen.

Werkatelier 1: Kick-off

Tijdens de Kick-off van het Burgerforum worden de Werkplaatsen gevormd rond verschillende onderwerpen. Hierbij gaan we als volgt te werk:

- De presentaties van de Burgertop worden gescreend op de gebruikte zelfstandige naamwoorden. Deze worden op geeltjes op een zgn. 'projectenwand' gehangen, ongesorteerd, dus kriskras door elkaar;
- Bij binnenkomst krijgen de deelnemers 4 stemstickers en wordt hen gevraagd om deze op de woorden/issues te plakken die zij het belangrijkste vinden;
- De geeltjes/woorden zonder stem worden verwijderd;
- De deelnemers wordt gevraagd om zelf de geeltjes die blijven hangen uit te sorteren en om de geeltjes/woorden die volgens hen bij elkaar horen bij elkaar te hangen. Groepsgewijs komt de hele zaal in dit proces aan de beurt, totdat iedereen tevreden is met de clustering;
- Tot slot wordt de deelnemers gevraagd een keuze te maken voor welk cluster zij een voorstel willen maken. Daarbij wordt hen gevraagd te putten uit de ideeën van de Burgertop.

Dit proces duurt circa 1 uur. Na een korte pauze gaan de werkplaatsen dan aan de slag. Zij beginnen met kennismaken, het maken van werkafspraken en het aanwijzen van twee zogenoemde 'Trekkers': deelnemers die namens hen het contact met de andere werkplaatsen onderhouden en zitting nemen in de regiegroep.

De ratio van deze aanpak, die op het eerste gezicht een herhaling van het slot van de Burgertop in zich heeft, is dat aan alle ideeën van de Burgertop recht gedaan wordt en niet doorgewerkt wordt met de 'winnende' presentaties. Daarom grijpen we terug op de zelfstandige naamwoorden uit de presentaties. De stemming met stickertjes zorgt ervoor dat alleen de belangwekkende woorden overblijven. Door vervolgens die woorden te clusteren, brengen we ideeën die verwant zijn bij elkaar en verdwijnt overlap. Door deelnemers opnieuw te laten kiezen bij welk onderwerp zij zich aansluiten stellen we hen in staat zich opnieuw te verbinden met de inhoud, bijvoorbeeld met een onderwerp wat aansluit bij eigen competenties. Door de herhaalde keuze wordt ook het eigenaarschap versterkt.

Werkatelier 2 - Inspiratie

Tijdens het eerste Werkatelier hebben de werkplaatsen aan kunnen geven wie zij in het kader van hun onderwerp graag zouden willen raadplegen. Dat kunnen experts zijn, ervaringsdeskundigen of mensen die inspiratie te bieden hebben. In principe kan elke werkplaats 1 persoon aandragen om uit te nodigen. Wij noemen dit de inspiratoren. Tijdens het tweede werkatelier verzorgen zij de Inspiratiecarrousel.

Tijdens de inspiratiecarrousel krijgen de inspiratoren elk in de zaal een eigen plek met een tafel en een stuk of 8-10 stoelen. Na een korte plenaire pitch waarin zij zich voorstellen en duidelijk maken waarom deelnemers voor hen zouden moeten kiezen, nemen zij hun plek aan de tafel in en worden de deelnemers uitgenodigd om te kiezen met wie zij in gesprek willen. Het advies is om dit met niet te veel mensen tegelijk te doen, dus om zich ook wat te verspreiden over de verschillende tafels.

Na 25 minuten wordt op een signaal van de moderator van tafel gewisseld, zo kan een gesprek gevoerd worden met een tweede inspirator. Na 25 minuten wordt weer gewisseld. De deelnemers hebben zo na afloop van de inspiratiecarrousel 3 inspiratoren kunnen spreken en zijn bijgepraat over 3 onderwerpen.

Na een korte pauze gaan zij terug naar hun werkplaatstafel en wisselen aan die tafel ervaringen en inzichten uit van de carrousel en werken verder aan hun ideeën en voorstellen.

Werkatelier 3

Het derde werkatelier is een echt werkatelier: er is geen programma anders dan met elkaar in de eigen werkplaats werken aan de uitwerking van ideeën en voorstellen en het voorbereiden van de presentatie. Omdat dit alle werkplaatsen simultaan in één ruimte werken, is er indien nodig volop mogelijkheid voor de werkplaatsen om even bij anderen langs te gaan en taken af te stemmen.

Bij het uitwerken van de voorstellen kunnen de werkplaatsen naar believen allerlei middelen inzetten. Zo kunnen zij zelf experts uitnodigen of raadplegen, bezoeken afleggen in andere provincies/gemeenten of bij instellingen, enquêtes uitzetten, etc. Dit gebeurt in afstemming met de regiegroep en het projectbureau. Voor deze activiteiten is een budget beschikbaar.

Werkatelier 4

De werkplaatsen hebben hun voorstel uitgewerkt in een presentatie voor de Burgerraad. Om te testen of deze werkt worden in de avond proefpresentaties gehouden door alle werkplaatsen, waarbij de overige deelnemers van het Burgerforum feedback leveren. Als er meer dan 8 werkplaatsen zijn, dan verdelen we de presentaties over 2 zalen in parallel-presentaties, om ervoor te zorgen dat er voldoende tijd is en we op tijd klaar zijn.

Presentaties en voorstellen

Binnen 10 dagen na afloop van het vierde werkatelier worden de eventueel aangepaste presentaties en uitgeschreven voorstellen ingediend bij het projectbureau. Als voorbereiding op de Burgerraad worden zij op de website geplaatst en ingebonden en voorzien van een toelichting beschikbaar gesteld aan de leden van de panels van de Burgerraad. Naast de voorstellen en de presentaties levert elke werkplaats ook een 1-minuutfilmpje aan waarin zij hun voorstel pitchten.

Regiegroep

Het Burgerforum wordt begeleid door de regiegroep. De regiegroep wordt gevormd door twee vertegenwoordigers van elke werkplaats, de zogenoemde 'Trekkers'. Deze trekkers worden door de werkplaats naar de regiegroep afgevaardigd. De regiegroep vergadert voorafgaand aan de werkateliers of zoveel vaker als zij zelf nodig acht. In de regiegroep worden de volgende stappen in het programma en de gang van zaken in de werkplaatsen besproken.

De regiegroep stelt zelf haar agenda vast en leidt zichzelf. G1000.nu treedt op als technisch voorzitter.

Tussenpersonen

Elke werkplaats krijgt een Tussenpersoon. De Tussenpersoon is een intermediair tussen de werkplaats en de betrokken organisaties en instellingen. Zij helpen de werkplaatsen bij het verzamelen van relevante informatie, het leggen van contacten met externe bronnen, het organiseren van excursies en het schrijven van het uiteindelijke voorstel. Het is namelijk van belang dat dit voorstel in de juiste taal en voorzien van de juiste referenties geschreven wordt.

De Tussenpersonen komen periodiek bij elkaar. Wij bieden daarbij de gelegenheid voor inter- en supervisie.

Facilitators

Werkplaatsen die dit willen kunnen een beroep doen op een facilitator. De facilitator modereert het groepsgesprek in de werkplaats. Zodra een werkplaats meer dan 10 deelnemers heeft wordt ondersteuning van een facilitator relevant.

9 PROGRAMMA BURGERRAAD

De Burgerraad is de afsluiting van het Burgerberaad G1000. Deelnemers aan de Burgerraad zijn de deelnemers van de Burgertop die acte de présence geven en belangstellenden. De Burgerraad is het moment waarop de definitieve keuzes gemaakt worden welke voorstellen namens de deelnemers aan de buitenwereld voorgelegd gaan worden voor realisatie en welke niet. Het samenstel van deze besluiten is het Burgerbesluit. Alleen de deelnemers die ook aanwezig waren bij de Burgertop hebben stemrecht.

Panelpresentaties

Het eerste deel van de dag krijgen de werkplaatsen de gelegenheid om hun voorstellen te presenteren aan een panel, met publiek erbij. Er zijn 3 panels: een panel van burgers, een panel van politici en een panel van werkgevers/professionals. Dat betekent dat elke werkplaats 3 keer een presentatie moet houden. Per panelpresentatie hebben zij 20 minuten. Daarin kunnen zij maximaal 7 minuten presenteren. Daarna stelt het panel vragen en geeft de werkplaats antwoord. Het publiek stelt geen vragen. Zo krijgt het publiek in korte tijd een beeld van het voorstel.

De voorstellen zijn ruim een week van tevoren, met het filmpje, op de website geplaatst. Bij de uitnodiging voor de Burgerraad zit een link naar de voorstellen, dus alle deelnemers hebben vooraf de voorstellen kunnen raadplegen.

De deelnemers kunnen de voorstellen waarderen in een app. De app geeft hen de mogelijkheid om de voorstellen op verschillende aspecten te beoordelen. De waardering wordt op een scherm getoond in de vorm van een zogenoemd 'Spindigram'. Deze beoordeling is bedoeld om andere deelnemers te helpen een oordeel te vormen over het voorstel.

Panels

De panels bestaan uit 5 vrijwilligers, onder leiding van een voorzitter uit eigen midden. Zij mogen niet betrokken zijn bij het Burgerforum, maar bij voorkeur hebben ze wel de Burgertop meegemaakt. Per werkplaats zijn minimaal 7 en idealiter 10 panelleden noodzakelijk. Zo kunnen zij elkaar afwisselen gedurende de dag. Bij voldoende opkomst en een groot aantal werkplaatsen, werken we met dubbele panels. In dat geval zijn er 14-20 panelleden per panel nodig.

De panelleden worden vooraf gebriefd over hun rol. Zij krijgen 10 dagen van tevoren alle voorstellen. Indien gewenst op papier uitgedraaid en ingebonden op de volgorde van de presentaties. Dit maakt het voor hen mogelijk om aantekeningen te maken en deze tijdens de presentaties te gebruiken.

De centrale regie geeft het sein voor het starten en stoppen van de panelzittingen. Het is cruciaal dat dit tegelijkertijd in alle zittingen gebeurt, omdat er steeds 3 of 6 zittingen tegelijk plaatsvinden en het publiek de gelegenheid moet hebben om van panel te wisselen. Tussen de zittingen is steeds een wissel-pauze van 5 minuten. De voorzitter van het panel heeft de leiding over de zitting. Bij elk panel is een facilitator aanwezig die de tijd en de orde bewaakt en het publiek instrueert. Het publiek bij de zittingen is gemiddeld 40-60 personen.

Burgerraad

De Burgerraad beoordeelt de voorstellen van de werkplaatsen en besluit welke voorstellen goed genoeg zijn om voor de hele regio in kwestie te gelden en welke niet. Dit gebeurt in een procedurele zitting, waarbij de leden van de Burgerraad stuk voor stuk over alle voorstellen stemmen. Alle voorstellen met een meerderheid van stemmen worden onderdeel van het Burgerbesluit.

Het Burgerbesluit wordt vastgesteld in een speciaal daarvoor ingerichte zaal. Alle stemgerechtigde deelnemers zitten in een theateropstelling tegenover een groot scherm met daaronder het presidium eventueel op een podium, met het gezicht naar de zaal. De opstelling is afgezet met een afscheiding. Als deelnemers plaats willen nemen in het gedeelte voor de Burgerraad moeten zij hun badge laten zien en wordt gecontroleerd of zij stemgerechtigd zijn. Als dat zo is mogen zij plaats nemen in het deel voor leden van de Burgerraad, zo niet dan worden zij verwezen naar de publieke tribune. Het criterium daarbij is of zij ook deel hebben genomen aan de Burgertop.

Ook de overige aanwezigen nemen plaats op de publieke tribune. Politici, ook degenen die hebben bijgedragen aan het Forum, nemen op dat moment meestal plaats op de tribune, samen met overige belangstellenden en de pers. Zij onthouden zich op die manier van stemming omdat zij het Burgerbesluit later nogmaals voorgelegd krijgen in hun rol als volksvertegenwoordiger.

Het presidium wordt gevormd door de voorzitter en minimaal 2 secretarissen. De voorzitter leidt de vergadering,

zorgt voor het correcte verloop van de stemmingen en stelt de uitkomst ervan vast. Op lokaal niveau is dit de burgemeester, voor een provinciale Burgerraad kan dit een burgemeester of een provinciale bestuurder zijn en voor een nationale kan dit een minister zijn. De secretarissen assisteren de voorzitter bij de stemmingen, zien toe op het correcte verloop ervan en leggen de uitkomst voor aan de voorzitter. Zij worden geworven uit het projectteam.

De Burgerraad gaat van start met het 'ijken' van de stemkastjes: we checken of alle stemkastjes naar behoren werken en er net zoveel stemmen binnen komen als er deelnemers in de zaal aanwezig zijn. Vervolgens wordt de Burgerraad officieel geïnstalleerd, worden de stemprocedure en alle andere afspraken vastgesteld door de vergadering. Daarna gaat de voorzitter over tot het behandelen van de voorstellen.

De voorstellen zijn per werkplaats geagendeerd. Werkplaatsen kunnen hun voorstellen in meerdere beslispunten indienen. Elk besispunt wordt afzonderlijk in stemming gebracht. De behandeling van de beslispunten van een werkplaats wordt ingeleid met het korte filmpje, de 'pitch'. De leden van de Burgerraad herkennen op die manier de herkomst van de beslispunten. Daarna komen de beslispunten één voor één langs op het grote scherm, met daarnaast het 'spindigram' met de beoordeling van het voorstel door een deel van de deelnemers.

De behandeling van het besispunt begint met de vraag van de voorzitter aan de zaal of iemand een stemverklaring af wil leggen. Bij elk besispunt krijgt de raad de gelegenheid om één stemverklaring voor en één stemverklaring tegen af te leggen. Als dit gedaan is vraagt de voorzitter de leden om hun stem uit te brengen. Deze komen binnen op het grote scherm. Er zijn dan 2 stemprocedures mogelijk:

- Het voorstel is aangenomen als het aantal vóór-stemmen groter is dan het aantal tégenstemmen;
- Het voorstel is aangenomen als het aantal vóór-stemmen groter is dan de helft van het aantal leden van de Burgerraad.

De leden van de Burgerraad hebben aan het begin van de vergadering zelf bepaald welk criterium zij willen hanteren voor het vaststellen van de uitkomst.

Zodra de stemmingen afgelopen zijn, wordt het Concept-Burgerbesluit, bestaande uit alle door de vergadering aangenomen voorstellen nog éénmaal getoond aan de vergadering. Heeft niemand daarover nog vragen of opmerkingen, dan stelt de voorzitter het Burgerbesluit vast en nodigt de deelnemers uit om dit besluit na het sluiten van de vergadering persoonlijk te ondertekenen. Dit gebeurt digitaal, met behulp van tablets, waarbij de deelnemers hun handtekening zien verschijnen onder het besluit op het grote scherm. Alle leden ondertekenen het Burgerbesluit. Als laatste agendapunt stelt de voorzitter de vergadering voor om een Monitor/Klankbordgroep in te stellen en deze groep te mandateren om namens de Burgerraad als gesprekspartner van overheid en organisaties in de provincie op te treden als het gaat om de toelichting op en de uitwerking van het Burgerbesluit. Nadat de instelling en het mandaat van deze groep zijn goedgekeurd en vastgesteld, sluit de voorzitter de vergadering. Zij nodigt de leden uit om zich bij het verlaten van de Burgerraad aan te melden voor de Monitor/Klankbordgroep. Normaal gesproken zal zo'n 10% van de oorspronkelijke deelnemers van de Burgertop dit doen.

Na het sluiten van de vergadering wordt het Burgerbesluit aan de partners van de coalitie die de G1000 mogelijk hebben gemaakt, aangeboden, met het verzoek om dit Burgerbesluit te realiseren en om, als zij op onderdelen besluiten dat niet te doen, dit publiekelijk uit te leggen.

10 MONITOR / KLANKBORDGROEP

De eerste taak van deze groep is de opvolging van het Burgerbesluit te bewaken. De tweede taak van de groep is om als gesprekspartner van iedereen die iets met het Burgerbesluit wil, op te treden. Waarbij zij de beleidsmakers en bestuurders kan helpen om het Burgerbesluit te interpreteren en om zaken die in het verlengde van de uitwerking van het Besluit liggen, mee te helpen vormgeven.

De groep kiest uit haar midden een voorzitter en een secretaris, die samen verantwoordelijk zijn voor de gang van zaken en de continuïteit van de groep. Meestal is het zo dat er in de groep een verschil is tussen leden die er echt bovenop willen zitten en leden die het geheel op afstand willen volgen. Dit wordt gehonoreerd door uit hun midden een aantal 'trekkers' te benoemen, die zich elk met één specifiek domein of thema bemoeien. De 'Trekkers' vormen, net als tijdens het Burgerforum, samen het Regieteam van de Monitorgroep. De Monitor/Klankbordgroep komt zo'n 2-4 maal per jaar bij elkaar, of vaker als daar aanleiding toe is. Tijdens de vergadering worden de leden bijgepraat door het Regieteam. Het Regieteam komt veel vaker bij elkaar, dat kan variëren van 1x per 2 maanden tot 1x per 4 maanden. En tussendoor in wisselende samenstellingen rond inhoudelijke issues, bijvoorbeeld in gesprekken met organisaties of overheid.

De vorming van de Monitor/Klankbordgroep, het benoemen van voorzitter en secretaris, het kiezen van de thema's, het aanwijzen van de Trekkers en het Regieteam zijn zaken die in de eerste bijeenkomst van de Monitor/Klankbordgroep geregeld worden. Wij begeleiden die eerste bijeenkomst. Daarna staat de groep op eigen benen, trekken wij ons terug en ronden onze activiteiten voor deze G1000 af.

Uitgegeven door:
G1000.nu
Versie 1
Maart 2020

www.G1000.nu

Meer weten? Mail naar info@g1000.nu